

ש"פ וישב, כ"ג כסלו, מכה"ח טבת, ה'תשי"ב קפה

נר המנוחה שהיתה במקדש, נר שבת, ונר חנוכה, ונר חנוכה חלוך מנורת המקדש ונר שבת¹², ונרות המקדש מצוה להדליקם בפלג המנחה, שהיא משך זמן לפני שקיעת החמה, וכן נרות שבת צריך להדליקם לפני השקיעה, משא"כ נר חנוכה מצוה משתשקע החמה. ועוד זאת, דבר המקדש מקומו בפנים המקדש, וכזה גופא בתוך ההיכל (ולא בעזרה), מקום שרק כהנים נכנסים לשם, וגם לכהנים אסור להכניס שלא לצורך עבודה (ביאה ויקניג¹³), וכן נר שבת הוא בפנים, שהרי ענינו הוא שלום בית, ולכן צריך להדליקו בחדר שאוכלים בו¹⁴, משא"כ נר חנוכה מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ דוקא. ועוד חילוק¹⁵; שנור המקדש הוא בימין, מנורה בדרום ושולחן בצפון¹⁶, וכן נר שבת אינה בקבלה (כפי משנת חסידים¹⁷) שצריך להיות מימין, משא"כ נר חנוכה צריך להיות משמאל דוקא. ונקודת הענין בזה, שפרטי הדינים למצות נר חנוכה הם בהתאם לכללות הענין שבגלל תקנו חכמים מצוה נר חנוכה, כראיית בגמרא¹⁸ מאי חנוכה כו' כשנכנסו יתונים להיכל וכי' וכשגברה מלכות בית השמונאי ונצחום וכי', שנצחו את היוונים שרצונום הי' להשיבם חרותן ולהעבירם מחוקי רצונם¹⁹, כדלקמן.

ג) והענין בזה, כמבואר כ"מ²⁰, שגזירת היוונים לא היתה על לימוד התורה בכלל, אלא כדיוק הלשון להשיבם חרותם

להשיב מירשאל שהתורה היא תורת הוי'. דהנה, בתורה כתוב²¹, כי היא חכמתם וכנתתם לעיני העמים, היינו, שגם שכל אנושי, מבין שחכמת התורה היא חכמה עמוקה וכי', ועל זה הסכימו גם היוונים שלמדו התורה יהי מצד מעלת החכמה והשכל, כמו שלמדו כל שכל אנושי, וגזירתם היתה רק להשיבם חרותם, להשיב מירשאל שהיא תורת הוי'. וכמ"כ בנוגע לקיום המצוות הי' רצונם להעבירם מחוקי רצונם דוקא.

- 16) תרומה נו, לה ופפרשי"י יומא לג, ב.
- 17) רמב"ם הל' בית הבחירה פ"א ה"ז.
- 18) מסכת ליל שבת פ"ג מ"ז, וראה גם סידור הארז"ל בסדר השולחן.
- 19) נוסח "יעל הנסים" דהנוכה.
- 20) סה"מ תרפ"ט סי' 114 ואילך, תרצ"ב ע' קפה ואילך. תרצ"ז ע' קנז ואילך. תשי"א ע' 59 ואילך. נעתק ב"הדים יום" ב טבת, ז חנוכה.
- 21) ראה שר"ע אדה"ז א"ח ר"ס רסג.
- 22) ראה שר"ע מצותה תרע"ה (המשך תע"כ ח"ב סי' תשפ ואל"ך).
- 23) ראה שר"ע מצותה תרע"ה (המשך תע"כ ח"ב סי' תשפ ואל"ך).
- 24) ראה שר"ע מצותה תרע"ה (המשך תע"כ ח"ב סי' תשפ ואל"ך).
- 25) ראה שר"ע מצותה תרע"ה (המשך תע"כ ח"ב סי' תשפ ואל"ך).
- 26) ראה שר"ע מצותה תרע"ה (המשך תע"כ ח"ב סי' תשפ ואל"ך).
- 27) ראה שר"ע מצותה תרע"ה (המשך תע"כ ח"ב סי' תשפ ואל"ך).
- 28) ראה שר"ע מצותה תרע"ה (המשך תע"כ ח"ב סי' תשפ ואל"ך).
- 29) ראה שר"ע מצותה תרע"ה (המשך תע"כ ח"ב סי' תשפ ואל"ך).
- 30) ראה שר"ע מצותה תרע"ה (המשך תע"כ ח"ב סי' תשפ ואל"ך).
- 31) ראה שר"ע מצותה תרע"ה (המשך תע"כ ח"ב סי' תשפ ואל"ך).

Handwritten notes in Hebrew at the top right, including phrases like "משה רבינו", "התורה", and "המצוות".

כס"ד. ש"פ וישב, כ"ג כסלו, מכה"ח טבת, ה'תשי"ב (הנחה בלתי מוגה)

וישב

יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען, הנה הפירוש הפשוט ככתוב הוא, שיעקב קבע מושבו בארץ מגורי אביו יצחק. אך צריך להבין¹ הרי כבר נאמר לפנינו² ויבא יעקב אל יצחק אביו וגו', ואח"כ כתוב יגיע יצחק וימת, שהרי זה כמה שנים לאחר יעקב אליו, ומה מובן, שביאת יעקב אל יצחק אביו לא היתה ביאת ערואי אלא ביאת קבע. וא"כ מה מחדש הכתוב כאן באמרו שיעקב קבע מושבו בארץ מגורי אביו. והנה, איתא במדרש (והובא גם בפירוש רש"י), ביקש יעקב לישב בשלה כו', אמר הקב"ה, לא דיין לצדיקים מה שמותרן להם לעולם הבא, אלא שמבקשים לישב בשלה בעולם הזה. ובה מכוון החידוש שבכתוב וישב יעקב, שהכוונה בזה דיין לצדיקים כו', דהנה, כיון שביקש יעקב לישב בשלה, הרי כדאי ידע שראוי הוא (עם קומט אים) לישב בשלה. ובפרט שמצינו שיעקב ה"י ירא שמה יגרום החטא, וא"כ, כאשר ביקש לישב בשלה, הרי כדאי ידע שמצוה למדריגה כזו שראוי לישב בשלה. ומובן גם ממה שאמרו רז"ל: שלשה טעמים הקב"ה מצוין עלם הבא, וקאי על האבות, ולכן, ה"י ראוי יעקב, בחרי שבאבות³, לישב בשלה. ואינו מוכן מה שאמר הקב"ה לא דיין לצדיקים כו'.

ב) ולקבצו

זה יש להקדים תחילה, פרטי הענין דחנוכה, דאיחא במרא"ה: נר חנוכה, מצוה משתשקע החמה כו', מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ וכי', והיכן מנה לה כו' משמאל, כדי שחגה מזוזה מימין ונר חנוכה משמאל. והנה, יש שלש מצוות בנרות,

- 1) פרשתו לו, א.
- 2) ראה אברבנאל ואלשיך ע"ה פ"פ וראה
- 3) יעקב תר"ו (סה"מ תרנ"ו ע' שח). תרע"ה
- 4) ריש על פתח ביתו מבחוץ וכי', ראה המשך תרע"ב שם
- 5) ראה שר"ע מצותה תרע"ה (המשך תע"כ ח"ב סי' תשפ ואל"ך).
- 6) ב"ר פפ"ד, ג.
- 7) פרשתו שם, ב.
- 8) ברכות ד, א. פרשי"י ישלח לב, יא.
- 9) ב"ר סו, ב. וראה המשך תרע"ב שם
- 10) שער הפסוקים תולדות נו, כה, וראה
- 11) שבת כא, ב. ואילך.

קפה

ולכאורה אינו מובן, דמאחר שאומר שמועה זו נאה, ויש לו חיות בה, למה מאבדת. וכיוצא אינו מובן, שהרי אמרו רד"ל³² לעולם ילמוד אדם במקום שלבו חפץ, שאם ישנה לו מסכת אחרת, אין מקיימת, לפי שלבו על תאומו, וא"כ, מדוע מאבד שמועה זו שלבו חפץ בה? אך הענין הוא שחכמת התורה חלוקה מכל שאר חכמות, שמצד עצמה, אינה שייכת להשגה, שלא שייך שישגו אותה, והאפשרות להשגת התורה היא רק מפני שרצה הקב"ה שבניי יתקשרו אליו, עיי"ז שישאל מתקשרין באורייתא ואורייתא כקוב"ה³³, ורצה, שההתקשרות תהי' לא רק מצד הנפש האלקית אלא גם מצד הנח"ב והגוף החומרי, ולכן, נסעה התורה ויודדה ממדריגה למדריגה עד שנתלבשה בשכל והשגה³⁴, כדי שעיי' השגת התורה יתאחד האדם הלומד עם התורה ביחוד נפלא שאין יחוד כמוהי'. ומזה מובן, שכאשר לימוד התורה הוא לא כדי להתקשר עם הקב"ה, אלא מצד השכל שבחורה, אזי אי אפשר שישג את התורה כיון שהתורה מצד עצמה אינה שייכת להשגה, כ"ל. וזהו שהאומר שמועה זו נאה כ"ו מאבד גם שמועה זו, כיון שלמדו הוא רק בגלל היותה שמועה נאה, בגלל השכל שבה. וזהו שהיוונים רצו להשיגהם תורתן, היינו להשיגה שהיא תורת הלי, שעיי' יחבטל ט"ס כללות הענין דלימוד התורה.

וזרן גם מה שהיוונים רצו להשיגים מתוקי רצונן, שזהו כדי שיזכרו להשיגהם תורתן, ועיי' לכטלם מכללות הענין דלימוד התורה. והענין בה, דהנה ידוע, שבחאחרותא ולחתיא אחרותא דלעילא, ועיי' בנוגע להמשכת התורה בשכל אנושי, שאף שמצד עצמה היא למעלה מהשגה, מ"מ, יודדה ונתלבשה בשכל אנושי שהי' אפשר להשיגה ולחתייחד עמה ביחוד נפלא, שהתמצדל"ת לזה היא עיי' קיום המצוות (חוקי רצונן). והיינו, לפי שעיי' קיום המצוות פועלים בדברים גשמיים שיניו המהות, שנגעים אלקות, ולכן הנה באחרותא ולחתיא אחרותא דלעילא, דרוח אייתי רוח ואמשך רוח³⁵, שעיי' פועלים שהתורה שהיא למעלה לגמרי מהשגה תומשך בשכל והשגה, וזהו שהיוונים רצו להשיגים מתוקי רצונן ועיי' לכטלם מקיום המצוות לגמרי, וכיון שהכטלו מקיום המצוות, אזי לא תהי' התמצדל"ת להמשכת התורה, שזהו עיי' להשיגים תורתן, ועיי' יחבטל כללות הענין דלימוד התורה.

(32) ע"ז יט, א ובפרש"י.
 (33) ראה חז"ג עג, א.
 (34) ראה תניא פ"ד, צט, ויש ע"ב.
 (35) ראה תניא פ"ח, ויש ע"ב, ח"א

דהנה ידוע²¹, שבמצוות יש ג' סוגים, ערות חוקים ומשפטים. משפטים ועדות הם מצוות שיש להם מקום בשכל, לא מבעי פשפשים שהם המצוות שהשכל מחייבם, אלא גם העדות יש להם מקום בשכל, וכמו המצוות שהם זכר ליציאת מצרים, ועד"ז שבת שהיא זכר למעשה באישות²², כמ"ש²³ כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ גוי. משא"כ החוקים הם המצוות שאין להם מקום בשכל כלל, וכלשוך חז"ל²⁴ חוקה חקתי גזירה גזרתי. וזהו שהיוונים רצו להשיגים מתוקי רצונן דיקא, היינו, שלא גזרו על המצוות דמשפטים ועדות, דכיון שיש להם מקום בשכל, לכן הטכינו עליהם, ונגזרם היתה רק על המצוות החוקים. להשיגים מתוקי רצונן. ועוד זאת²⁵, שגם בשאר המצוות, הטכינו שיהי' קיומם רק מצד הטעם השכלי, אבל לא מצד היותם רצון הרי, כמאמר²⁶ נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני.

דלימוד התורה וקיום המצוות²⁷, והיינו, שעיי' שבחחלה יחבטלו ישראל מלימוד התורה מצד היותה תורת ה', וכן מקיום חוקי רצונן, הרי זה נביא לביטול כללות ענין התורה ומצוות. וכמוכן מביאור כ"ק מ"ח אדמו"ר²⁸ כמאמר רד"ל²⁹ היום אומר לו (יצה"ר) עשה כך כי עד שאומר לו לך ועבוד עבודה זרה, שכאשר האדם עובד את השי"ת, לומד תורה ומקיים מצוות, אומר לו היצר הרע, עשה כך (טו אזוי), שגם הוא מסכים לכן שיקיים מצוות מצד השכל ולא מצד היותם רצון ה', וגם הוא מסכים שילמד תורה, מצד השכל שבה, ואומר לו שגם הוא (תיצה"ר) ילמד עמו (אך וועל אויך לערנען צוזאמען מיט דיר), ועיי' הנה ט"ס יחבטל לגמרי מלימוד התורה וקיום המצוות.

(ד) וכיאר הענין, דהנה אמרו רד"ל³⁰ עה"פ³¹ רועה זונות יאבד הון, כל האומר שמועה זו נאה ושמועה זו אינה נאה, מאבד הונה של תורה, והיינו, שמאבד גם את השמועה שאומר עלי' שהיא נאה.

(21) סה"מ תרצ"ב, תרצ"ז ותש"א (27) ראה גם תר"מ סה"מ כסלו ע' קסד שבחורה³¹ ובכ"מ.
 (22) ראה מורה נבוכים ח"ב פל"א, רמב"ן (28) סה"מ תרפ"ט שם (ע' 124 ואילך). וראה גם סה"מ תרמ"ז שם (ע' קעה).
 (23) יחוד כ, יא, תשא לא, יד.
 (24) תנותמא חוקי ג. ת. במדכ"ר פ"יט, א.
 (25) ראה לק"ש ח"ג ע' 815.
 (26) תר"ב ופרש"י ויקרא א, ט. ועוד.
 (27) ראה גם סה"מ תרמ"ז שם (ע' קעה).
 (28) ראה מורה נבוכים ח"ב פל"א, רמב"ן (28) סה"מ תרפ"ט שם (ע' 124 ואילך).
 (29) יחוד כ, יא, תשא לא, יד.
 (30) תנותמא חוקי ג. ת. במדכ"ר פ"יט, א.
 (31) משל כט, ג.
 (32) תר"ב ופרש"י ויקרא א, ט. ועוד.

שמצאו פך אחד של שמן שהי' מונח בחותמו של כהן גדול, ולא הי' כן אלא להדליק יום אחד, נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים¹¹, שכל זה הי' כרי' להראות חיבתן של ישראל¹⁶, (ה) כללות הענין שמצאו פך אחד של שמן טהור שלא נטמא בטומאת מגע או טומאת היסטי¹⁷, אף שהיו יכולים להדליק גם בשמן טמא, שהרי טומאה הותרה בציבור¹⁸, (הז) הנס שלא הי' בו אלא להדליק יום אחד, והדליקו ממנו שמונה ימים, אף שהי' יכול להיות הנס, באופן שיומצאו לכתחילה פך שמן שיספיק לשמונה ימים, אשכל זה הי' כרי' להראות חיבתן של ישראל, וכא בגילוי בנוגע להדלקת המנורה, שכללות ענינה (ע"י נר המערבי) הוא עדות לכל כאי עולם שהשכינה שורה בישראל¹⁹. והענין כזה, דהנה, חיבתן של ישראל אצל הקב"ה, היא, אהבה עצמית שלמעלה מטעם ודעת, והיינו, שאין טעם על ענין האהבה, וכמ"ש²⁰ הלא אח עשו ליעקב, ומ"מ, ואהב את יעקב ואת עשו שנאתי, היינו, שהאהבה ליעקב היא אהבה עצמית שלמעלה מטעם ודעת. וענין זה נמשך ותגלה ע"י המסע²¹ דישראל למעלה מט"ד, שע"י נמשכה האהבה העצמית דהקב"ה לישראל שלמעלה מט"ד, ומצד זה הי' הגס דפך השמן, להראות חיבתן של ישראל.

11) וע"פ משנת"ל שכללות הענין דחנוכה הוא שע"י המסע²² דישראל שלמעלה מט"ד נמשכה האהבה העצמית דהקב"ה לישראל שלמעלה מט"ד, ומצד זה הי' הגס דפך השמן להראות חיבתן של ישראל, ויכן גם, כנוגע לפרטי הענינים דנר חנוכה, שמצוה משתשקע החמה, ומצוה להנחיה על פתח ביתו לכחויץ, ומשפאל דוקא.

וכרקודם משנת"ל (כד"ה פדה בשלום²³) שיש שני אופני ביורורים²⁴, ביורור בדרך מלחמה ובירור בדרך מנוחה. ביורור בדרך מלחמה היינו, שונכנס בטענה ומענה עם חילוקי עמול, שבוה גופא הרי הוא נותן מקום לאויב, שיש לו מציאות, ומציאות חזקה, אלא שלחם עמו ומנוחו. וכיון שישנה מציאות האויב, הרי גם לאחר שיצטוו יכול להיות חזון וניעות. אמנם הביורור בדרך מנוחה הוא, כמו הביורור שהי' להיות חזון וניעות.

46) ראה פני יהושע שבת שם. ש"ת חכם 50) מלאכי א, ב"ג.
צבי סימן פו. 51) ד"ש כסל ליעיל ע קעד ואילך.
47) ראה תרד"ה שהי' — שבת כא, ב. 52) ראה בארוכה המשך פדה בשלום תרנ"ט (סה"מ תרנ"ט ע' קסב ואילך). תש"ד
48) פסחים ע"ג, א. 49) שבת כב, ב.
49) שבת כב, ב.

ה) אר על זה עמדו בניי במלחמה נגד גזירת היוונים מתוך מסיני שלמעלה מט"ד, ולא רק למעלה מט"ד דשכל אנשי, אלא למעלה גם מט"ד רקדושה, שהו"י ע"פ רז"ן יש מקום לעיין בדבר, אם גזירת היוונים היא בכלל הדברים שעליהם נצטוונו יהוג ואל יעבור או שמה יעבור ואל יהוג. דהנה, גזירת היוונים הייתה על מילה, שבת וטהרת המשפחה³⁷ (מבעל לאגמון תחילה³⁸). והרי מילה ושבת הם מהמצוות שחל עליהם הדין יעבור ואל יהוג³⁹. והרי ענין תבעל להגמון תחילה, הרי אף שכוונתו לעצירת ישנו החיוב דיהוג ואל יעבור⁴⁰, יש מקום לומר שדו ע"י שאסור קרקש עלם היה⁴¹. אף שבשעת השמר ישנו החיוב דיהוג ואל יעבור בכל המצוות⁴², הרי זה רק כשכופים אותו לעבור, אבל לכאורה, אין לומר שיש חיוב לצאת במלחמה נגד המלכות הרשעה שגזרה גזירות אלה⁴³. ומזה מוכן שהמסע⁴⁴ לכטל גזירות אלו, היא למעלה גם מט"ד רקדושה. ועוד ענין במעלת המסע נגד גזירת היוונים, דהנה, גזירת היוונים הייתה בדרך התחלמות⁴⁵. שכתחילה גזרו על מצוות פרטיות, אבל כוונתם הייתה, לעקור (אונטעצוראָבן) את עיקרי האמונה, ולכטל את ישראל מתומ"צ לגמרי (כנ"ל). וכיון שגזירתם הייתה בדרך התחלמות, הנה המסע⁴⁶ להלחם נגד גזירה זו הוא גודלה יותר. וע"י המכואר⁴⁷ בהחלוקת בין חטאת לאש תלוי, שחטאת בת זקא, ואש תלוי כן שתיים⁴⁸, כי, בחטאת שיוצא בוודאי שחטא, הרי לכו נלפף, והוא מתחרט בכל לב, משא"כ באש תלוי, הכא על הספק, כיון שהיא מטופק בדבר ומתברך בלכבו שמה לא חטא, אינו מתחרט על זה חרטה גמורה, ולכן צריך האשם תלוי להיות ביקור יותר מן החטאת. וע"י זה כענין המסע נגד היוונים, שכיון שגזירת היוונים הייתה בדרך התחלמות, הנה כשכיל זה יש צורך במסירת נפש גדולה יותר.

ו) ונתנה ע"י שישאל עמדו במלחמה מתוך מסע שלמעלה מט"ד, ה"י גם הנצחון במלחמה באופן שלמעלה מהטבע, גבורים כיד חלשים ורבים כיד מעטים כר"ם⁴⁹. ונוסף לזה ה"י גם הנס דפך השמן.

37) ככ"ז ראה גם לקי"ש חל"ה ע' 173. אמת — סנהדרין שם. תרד"ה ולדרוש (הא) ת"מ ח"ד ע' 233 ואילך.
38) ראה מגילת אוטיוניוס. רמב"ם הל' 173.
39) תורת פ"ג ד"א. ר"ש רי"ן שבת כג, א. ועוד.
40) ראה רמב"ם הל' יטוה"ת פ"ה ה"ב. 41) ראה רמב"ם הל' יטוה"ת פ"ה ה"ב. 42) ראה תרד"ה ראה סנהדרין ע"ד, ב. וראה תרד"ה ראה 43) זכחיס מת, א.
44) רכיני יונה ברכות א, ב. ד"ה רהא — 45) פרישיי שבת שם.
46) ראה רמב"ם הל' יטוה"ת פ"ה ה"ב. 47) זכחיס מת, א.
48) ראה רמב"ם הל' יטוה"ת פ"ה ה"ב. 49) זכחיס מת, א.

בדרך מנוחה לגמרי⁸⁷, היינו, שיהי' הכירור בדרך ממילא ללא צורך בשייכות עם המתכנן כלל. ודוגמתו גם בנר חנוכה, שמצוה משתשקע החמה, על פתח בית מבחוק, וכשמאל דוקא, שעייז נעשה בירור קן השמאל בדרך ממילא לגמרי, ע"ד הכירור דלעת"ל.

87

ט) **וכיארור** הענין בעבודת האדם, שאצל כל אחד ישנם כ' אופני הכירורים, בדרך מלחמה וכדרך מנוחה. והנה, בשעת

העסק או בשעת האכילה ושתי' אוי העבודה היא בדרך מלחמה⁸⁸, כמאמר⁸⁷ נהמא אפוס חרובא ליכול, כי בשעת האכילה צריך להזהר שלא יאכל יותר ממה שצריך לקיום גופו, וכשאוכל יותר מכדי צרכי' של קליפת נוגה. ונגם מה שהוא צורך הגוף וקיומו וחיותו ממש, צריך לאכול לשם שמים. והיינו, שעייפ דרך החסידות, הנה אכילה סתמית, שאינה בשביל למלאות תאוותו, רק כדי צורך קיומו, אלא שאינה לשם שמים, הנה גם אכילה זו היא ק"ע⁸⁸, וצריכה בירור ועלי'. ולכן צריך ללחום עם עצמו שתהי' האכילה כדבעי, שזהו"ע נהמא אפוס חרובא ליכול. אבל כאשר עוסק בלימוד התורה, אוי הכירור הוא בדרך מנוחה⁸⁹, וכלימוד התורה גופא ישנם שני אופנים⁸⁹ שהם ע"ד כ' האופנים שבכירור בדרך מנוחה. והנה, בלימוד גליא דתורה, שנותלכשה בכורים גשמיים, אלא כשרות ואלו טרופות⁹⁰, הרי צריך לכוון החיית מן האיטור, ואף שהכירור הוא בדרך מנוחה, הרי אין בכחו לכוון אלא את החיית. אמנם, בלימוד דפנימיות התורה⁹¹, כיון שעוסקת בענינים רוחניים, ממלא לל עצמיז וסובב כל עצמתי, ועצמות א"ס ב"ה עם הגילויים שלי, ברי ללימוד זה פועל התקשרות הלומד בעצמות ומהות א"ס ב"ה, ומצד ההתקשרות בעצמותו ות, הרי גם חושך לא יחשיך ממך ולילה כיום יאירי⁹², ודוגמא לדבר בענין אכ"ש דשבת⁹³, שמצוה לענוג כבשר שמן ויין מכושים⁹⁴, הנה גם כאשר אוכל יותר מצורך קיומו, הרי התענוג שבהו הוא תענוג אלקי, כמ"ש⁹⁵

85) ראה ד"ה פדה בשלום תרע"ה (המשך תער"ב ח"ב עי' תשס"ט).
86) ראה המשך פדה בשלום תרע"ל (סה"מ תרנ"ט עי' קס ואילן. תשי"ד עי' 103 ואילן).
87) תר"ג קפת, ב.
88) ראה גם לקי"ש תרי"ב ט"ע 200.
89) ראה גם ד"ה פדה בשלום דייט כסלו פ"ה (לעיל עי' קצב).
90) חוליק פ"ג.

91) סד"ה פדה בשלום תרע"ה (המשך תער"ב ח"ב עי' תשס"ט).
92) תהלים קל"ט, יב.
93) ראה המשך פדה בשלום תרע"ל (סה"מ תרנ"ט עי' קסב, תשי"ד עי' 107). ועוד.
94) רמב"ם הל' שבת פ"ל ה"ח. תנא פ"ז.
95) ישעי' נח, יד.

מורדת⁷⁴, היינו שלא זו בלבד שלא נרגש בו אלקות, אלא שההעלם וההסתה גדול כ"כ עד שמווד באלקות. ואפע"כ הנה גם שם מגיע הכירור דנר חנוכה, ע"ד הכירור דלעת"ל שפועל גם בניצוצות שנתחלף אורם לגמרי, כנ"ל.

74

ח) **ועפ"ז** יוכן גם מ"ש וישב יעקב בארץ מגורי אביו בניעין⁷⁵, ביקש יעקב לישב בשלוה כר, אמר הקב"ה לא דיין לצדיקים וכו'. והענין בזה, שיעקב חשב שכבר הגיע זמן הכירורים בדרך מנוחה⁷⁶, דכיון שכבר עבר אצל לכן ובידך את כל הניצוצות, כמ"שי עבדתיך אובע עשרה שנה בשתי בנותיך ושש שנים בצאנך, ועכשיו הנה הבנות בנותי והבנים בני והצאן צאני, לכן חשב, שעתה יכול להיות כבר הכירור בדרך מנוחה, והיינו, שלא יצטרך לירד למצרים, אלא בהיותו וישב בשלוה בארץ כנען יתבררו הניצוצות בדרך ממילא, ע"ד שיהיי לעתיד לבוא. אמנם, אף שמצד יעקב הצדיק ב"י יכול להיות הכירור באופן כזה, הרי תעלה עדיין לא הי' מוכן לכך⁷⁸, ולכן הוצרך יעקב לרדת מצרימה, וכמאד"ל⁷⁹ ואוי הי' יעקב אבינו לירד למצרים כששלש אות של כרול, אלא שזכותו גרמה לו, וירד למצרים בעגלות ששלח לו יוסף. אבל לאירד גיסא, הרי אף שהוצרך יעקב לרדת למצרים, מ"מ, במצרים גופא הי' הכירור שלו בדרך מנוחה, שהרי יעקב ישב בארץ גושן, לאחר שאת יהודה שלח לפניו גי' להורות לפניו נרשנה⁸⁰, לתקן לו בית תלמוד שמשם תצא תוריה⁸¹, ועייז נעשה הכירור בכל ארץ מצרים בדרך ממילא, והיינו שיעקב הוצרך רק לירד למקום המתברר, אבל שם גופא הי' הכירור בדרך מנוחה. ודוגמא לדבר מצינו, גם לאחר מתן תורה⁸², שישראל הלכו במדבר העמים⁸³, היינו, שהלכו להמקום המתברר, אבל שם גופא הי' הכירור בדרך ממילא, שהארון הי' הולך לפניהם והורג את הנחשים ואת העקרובים ומשווה את ההרים והבקעות⁸⁴. אבל לעתיד לבוא יהי' הכירור

74) עמק המלך שער קריית ארבע ר"פ קיא. קהלת יעקב ערך תומד.
75) ראה גם סד"ה וישב יעקב תרע"ה.
76) המשך תער"ב ח"ב ט"ע תשפ"ו ואילן.
77) ראה תר"ב ח"ב ר"פ וישלח (כד, סעי"ב ואילן). תר"ח שם (מב, סעי"ב ואילן). וראה גם ד"ה פדה בשלום (לעיל עי' קפ). לקי"ש תר"ב עי' 368.
78) רצא לא, מאמג.
79) ראה תר"א ותרי"ח שם.

80) ויגש מו, בת.
81) תתומא (באב"ע), לקוט שמעוני ופרש"י נה"מ.
82) ראה ד"ה פדה בשלום תרע"ה (המשך תער"ב ח"ב עי' תשע"ד). המשך פדה בשלום תרנ"ט (סה"מ תרנ"ט עי' קסד). תשי"ד (סה"מ תשי"ד עי' 110).
83) לשת הכתוב — יחזקאל כ, לה.
84) פרש"י בהעלותך י, לה.

בס"ד. ש"פ וארא, כ"ח טבת, מבה"ח שבט, ה'תשי"ב

(הנחה בלתי מוגה)

וירכר: אלקים אל משה ויאמר אליו אני הוי' וארא אל אברהם גר בא"ל שדי ושמי הוי' לא נודעתי להם גר, לכן אמור ל בני

ישראל אני הוי' והוצאתי גר והצלתי גר ונאלתי גר ולקחתי גר (ר' לשונות של גאולה?) וידעתם כי אני הוי', והיינו, שדוקא ע"י הגאולה ממצרים דוקא נעשה גילוי שם הוי'. וידועה הקושיא בזה, הרי גם אצל האבות מצינו גילוי שם הוי', כמ"ש וירא אל אברהם, וירא אליו הוי', וכי"ב, ומהו אומרו ושמי הוי' לא נודעתי להם. גם צריך להבין, מהי המעלה בגלות מצרים דוקא, שע"י הגאולה ממצרים יהי הגילוי דשם הוי', דהנה, מה שזכו לגילוי שם הוי' לאחר יצי"מ, אין זה בגלל שעכשיו לא נמצאים בגלות, שהרי גם האבות לא היו בגלות, ומ"מ ושמי הוי' לא נודעתי להם, אלא הכונה היא שדוקא מפני שהיו בגלות מצרים ונאלו ממנו, הנה עי"ז באו לגילוי דידעתם כי אני הוי'. וצריך להבין מהי המעלה בגלות מצרים ויציאת מצרים עי"ז דוקא וידעתם כי אני הוי'.

ב) וירכז

בהקדם מאד"ל אם ישראל עושיך תשובה נגאלין ואם לאו אין נגאלין, אין ישראל בשביל הגאולה הוא ככל אופן, והיינו, שגם שההכרח בענין התשובה בשביל הגאולה הוא ככל אופן, והיינו, שגם כאשר אין בידם חטא ועון כלל, מוכרח להיות הקדמת ענין התשובה לענין

- 1) ראה בהשקפה שלפני המאמר (ת"מ) יש לציין שכעת אמרת המאמר ככה י"ק ח"ד ע' 274, שמאמר זה מיוסד על המאמר אדמו"ר שליט"א מאד (תת"ק).
 - 2) ראה ב"ר פפ"ח, ה. שמו"ר פ"ו, ד. וידוע בשם "יער פרומער ורא" (ר"ה וראו לשבת מבה"ח שבת תקנ"ד — גרפס בתורה אור לעמבערג שנת תר"ה (ו, ב ואל"ך).
 - 3) פרשתנו ו, ב"ז.
 - 4) ראה גם מאמרי אדמו"ר חקע"ב ע' קלא. מאמרי אדמו"ר על פרישיות חתורה ח"א ע' אה"ח פורשתו ח"ז ע' בתקנ. ע' בתקסד. ובכ"מ.
 - 5) לך יב, ו. שם י, א.
 - 6) וירא ית, א. תולדות כה, ב.
 - 7) סנהדרין צו, ב.
 - 8) ומב"ם הל' תשובה פ"ז ח"ה.
 - 9) באה"ח שם: ועמ"ש מזה סו"ה כי ע' 86. "התמים" חוברת ח ע' ז [שפ, א].
- התורה במפתח מאמרי ודרושי אדמו"ר מהורש"ב נ"ע ע' סח).

אז תתענג על הוי'. וכאופן כזה הוי' האכו"ש, כשנעשים מצד העסק בפנימיות התורה, וזהו גם המוסר השכלי, שצריך כל אחד ללמוד מהענין דתנוכה, שגם בעת עסקו באכו"ש שאו סדר הבידור הוא בדרך מלחמה, צריך להיות נוגש בו, ענין התקשרות בעצמות ומהות א"ס ב"ה, שמצד זה, הרי גם חושך לא יחשיך ממך גר, ועי"ז נעשה הבידור בדרך מנוחה, כמו שיהי' לעתיד לבוא.

